

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 61.

V Ljubljani, v ponedeljek 16. marca 1885.

Letnik XIII.

Napredek in vredba naših (polu-slovenskih) gimnazij.

(Spisano na podlagi šolskih programov l. 1884.)

1. Ker se ravno v sedanji dobi toliko o našem srednjem šolstvu govori, naj priobčimo nekoliko razjasnil o naših gimnazijah na slovenski zemlji. Iz teh črtic se bode razvidelo vsaj nekoliko, kako se nauk in napredek v teh za nas važnih učiliščih pospešujeta.

Žalibog, da smo si morali to nalogo omejiti samo oziroma na nižje naše gimnazije, t. j., na prve štiri njih razrede. Bili smo k temu prisiljeni po nedostatku natanjših dat in popolnih poročil. Tudi smo morali Kranjsko in Kočevsko nižjo gimnazijo zavoljo pomanjkanja poročil izpustiti, kar jako obžalujemo, tako, da smo tu v račun postavili samo Celjsko, Goriško, Ljubljansko, Mariborsko, Ptujsko, Rudolfovska in Tržaško nižjo gimnazijo. Vse tu povedano veljá samo gledé šolskega l. 1883/4.

Menda bodo naše črtice marsiktero doslej skrito resnico razodele in druge opazovalce k podobnim preiskovanjem spodbudile. Posebno pa smemo te statistične date gg. poslancem in pa visoki vladi priporočiti.

2. Imenovane gimnazije smejo se z nekako pravico k poluslovenskim zavodom prištevati; ker, ako ni Kranjska gimnazija — kar pa najbrž je — čisto slovenska, t. j., od samih slovenskih dijakov obiskovana, potem nimamo Slovenci nobene prave čiste gimnazije.

K poluslovenskim gimnazijam se smejo prištevati vse one gimnazije, ktere imajo vsaj tretjino, ali blizu tretjine slovenskih učencev. Naša domača mladina obiskuje rečene zavode v društvu z Nemci in Italijani. Številne razmere narodnostne v imenovanih nižjih gimnazijah so sledeče:

Tab. I.

1. Rudolfovska šteje Slov.	93.8%	Nemc.	6.2%
2. Ljubljanska	77.6	"	32.3
3. Ptujška	68.4	"	31.6
4. Celjska	58.4	"	41.4
5. Mariborska	50.6	"	49.4
6. Goriška	44.5	"	11.5
7. Tržaška	30.8	"	36.3

Ako slovenske gimnazijske dijake po deželah razdelimo, uči se jih največ odstotkov na Kranjskem, potem na Štajarskem in naposled v Primorju.

3. Ako zgoraj imenovane nižje gimnazije uvrstimo po številu dijakov in splošnem njih vspehu, z najmožnejšim počenši, dobimo to-le vrsto s svotami dijakov, ter z odstotki vspelih in propadlih:

Tab. II.

	Število vseh učencev	odstotkov vspelih	propadlih
1. Ljubljanska	463	74.5	25.5
2. Tržaška	302	70.5	29.5
3. Goriška	220	78.6	21.4
4. Mariborska	197	73.6	26.4
5. Celjska	194	84.4	15.6
6. Ptujška	111	54.1	45.9
7. Rudolfovska	99	77.7	22.3
skupaj	1586	513.4	186.6

Povprečno število vspelih je toraj: 73.3%

Povprečno število propadlih je toraj: 26.7%

4. Iz tabele III. se razvida sledeča vrsta vspehov, od najnižih do najviših:

Tab. III.

	odstotkov vspelih	propadlih
1. Ptujška	54.1	45.9
2. Tržaška	70.5	29.5
3. Mariborska	73.6	26.4
4. Ljubljanska	74.5	25.5
5. Rudolfovska	77.7	22.3
6. Goriška	78.6	21.4
7. Celjska	84.4	15.6

Iz tega razkaza se vidi, da je imela v preteklem šolskem letu 1883/84 najslabše vspehe Ptujška, najboljšo Celjska gimnazija; da je razloček med obema znašal 30.3 odstotkov vspelih. Dalje se vidi, da ste Ptujška in Tržaška zaostali za povprečnim vspehom, ki znaša 73.3 odstotkov; da Mariborska stoji ravno na meji srednjega vspeha, in da Ljubljanska, Rudolfovska, Goriška in Celjska presegajo odstotke povprečnega vspeha.

Da vzroki teh vspehov in nevspehov ne prihajajo od števila učencev, bodisi prevelikega ali premalega, to najbolje priča primerjanje skoro enakomernih gimnazij z različnimi vspehi. Tako štejejo Mariborska in Celjska gimnazije skoro enako število dijakov (nižih gimnazijcev) 197 : 194, ali vspehi Celjske so za 10.8 odstotkov boljši od Mariborske. Da tudi raznosti narodne niso teh razmer krive, pričate isti dve gimnaziji, in tudi samo površen pogled na tabelo I. (narodnostno) in III. (vspehov). Verjetno pa je, da pri Ptujski in Tržaški vpliva učna uprava: izključiva raba nemškega podučnega jezika, in to kvarno na vspeševanje; potem bi se — razun Celjske gimnazije — pregled vspehov (tab. III.) prirodno na ta-le način dal raztolmačiti: Ptujška, Tržaška in Mariborska trpijo pod vplivanjem učne uprave (zgolj nemškega poduka); Ljubljanska, Rudolfovska z deloma materinskim podučnim jezikom, in pa Goriška, ki ima v I. in II. razredu vsaj po narodnosti razdeljen poduk, (tako, da učitelji vsaj nekoliko in v nekterih strokah pomagajo z materinščino), laglje odpravljajo zle posledke neprirodnega predavanja. Blagodejni vpliv pri Celjski, z Mariborsko in Ptujsko na enaki način vrejeni gimnaziji pa nam ni znan; ali nekakov poseben tak vpliv je tu nedvomljiv.*) Stvar je vredna, da se gledé štajarskih gimnazij pobliže razjasni in se lokalnim vzrokom toliko različnega vspeha do korena pride.

(Dalje prih.)

*) Menda je tu napredek vsled „pripravnega kursa“ boljši?

LISTEK.

Prior Faustus, usmiljen brat, zdravnik na Kranjskem.

Na Dunaji, v cesarskem mestu, je velika šola, zdravniška, „Josefinum“. Tukaj na anatomskega oddelku kaže g. profesor tri glavine črepine iz Kranjskega. Ena tih je vodena glava mladenčca, doma na Golembrodu v Preški fari, druge dve ste lepi podobi, le kost za ušesom je pri vsih tih treh glavah nenavadno debela. Prof. dr. Hirtl opomni: „Der Kraaner hat's hinter den Ohren“ in razkazuje razlike na kostéh človeškega trupla. In te kostake iz Kranjskega je šoli izročil prior Faust.

Radovedno vprašanje se sliši: Kdo je ta prior Faust?

Ta prior Faust je doma v Gameljnah pri Savi blizu Ljubljane, je izučen rokodelcec „posamentirar“, pri „barmhereigarjih“ (usmiljenih bratih) zdravnik na dobrem imenu. Sedaj počiva v miru na pokopališču v Šmartnem pod Šmarno goró.

Iz njegovega dnevnika naj tu nekaj v posnetku sledi. Upam, da bo marsikoga ali pa vsakega zanimalo, kateri je že kaj slišal od tega moža. 1. sept. 1776, zjutraj ob 5. uri je bil rojen fantič, krščen za

Matevža, po očetu Gregoriju Gradiškem imenovan, mati mu je bila Elizabeta Aleš. 12 let, 4 mesece in 28 dni je živel v zgornjih Gameljnah pri svojih ubogih starših, ki so bili pobožni, pridni in si uborno pomagali s tem, da so bili oče tkalec, da so raznašali žbice Kamnagoriške in kuhali brinjevec.

Matevžek je slaboten in glistav, v tretjem letu prestane kozé in štiri leta star prebolí hude ošpice. Zalučen kamenček ga vdari na sence, da se znamenje pozná. Bil je poln vraž, boječ, plašen pa ubogljiv in molil je rad.

Pet let star je bil že pri sv. birmi v Ljubljani, boter ga pa vpijani in Matevžek prejoka bridko, vendar pa poskuša v postnem času brinjevec, kterege se navadi škodljivo.

Sedem let star se pridno uči krščanskega nauka, je brihten, in njegove igrače in želje so le v duhovskih rečeh. Praznovanje očetovega godú v družbi cele zlahte je pa njemu v veselem spominu.

Ker je moral krave pasti, doma cevke sukati, biti pa lačen in hoditi bos, zaznamva to za pričetek svojega trpljenja: Ker že njegova botrinja ga je obsodila, da bode Matevžek trpin tega sveta.

Osem let star se uči zlagati in čitati. Jurij Zupan je učitelj, in v enem meseci se nauči brati, ker uril se je doma. V tem času ga vrže iz klopi na tla, bil je božjasten; v tej hudi bolezni je spo-

vedan in djan v sv. poslednje olje, se obljubi k sv. Valentinu in rad prebira molitvene bukvice; vidi tukaj božjo previdnost in se voljno rad vdá v božjo voljo.

Leta 1785 na spomlad je bila draginja in lakota, mati Matevževa pečejo kruh za prodaj, da preredé svojo družinico. Oče hodijo po somnjih in shodih. Na Skaručino jih spremljá naš Matevžek in tukaj donaša romarjem vodo za „božji lon“. Devet let star, na sv. Andreja dan, pa prične podučevati v branji že druge fante: bil je ubožec in dobival po eni petici za plačilo. V gmajni na drevesih je rad pridigoval pastirjem. Iz vej dela kolibe in tukaj opravlja sam za-se svoje molitvice; hodi pa posebno rad tudi v cerkev in 20. aprila 1786 prejme prvo sv. obhajilo. („Ti ne moreš nobenega večjega darú prejeti.“) V krščanskem nauku je bil dobro podučen, od gospodov tudi ljubljen in časten.

Enajst let star je delal zaponke, pomagal žgati brinjevec in ga tudi pil. Hodil je smolo brat („to je zadnje pred beračenjem“, pač ponižno); za glavno boleznijo obleži enkrat v hosti, potem ga meče božje dva dni. V bolezni se zmisi na Joba, žaluje čez svoj revni stan in občuti velike želje po svojem cilju in koneu. Želel je študirati iti, je pa revež in siromak in toraj ni bilo mogoče.

(Dalje prih.)

Glavne napake nove šole.

Znano je, da se stari šoli očita preveliko napenjanje spomina pri mladini; med tem, ko nova šola preveč goji razvitek razuma. Da je na tem nekoliko resnice, mora priznati vsak nepristranski poznavalec našega šolstva. Vendar to ni edini razlog med novo in staro šolo, ampak tudi gledé strahovanja je velika razlika med prej in zdaj. Učitelji nekdanje takozvane stare šole imeli so vsa vstrahovalna sredstva na razpolaganje in disciplina je bila v obče stroga in dobra. Dandanes pa prevladuje pseudohumanizem (novošegno laži-človečanstvo) v šolah, ki brani učitelju celó prst položiti na razposajeno deco, akoravno so vsi veljavnejši pedagogi od nekdanj in zdaj potrebo šibe pri vzgoji mladine za dobro spoznali.

Tudi naše učiteljstvo je že davno sprevidelo, da se pri svojeglavnih otrocih brez šibe nikakor shajati ne more. V tej zadevi sicer nimamo tako hitro spremembe pričakovati, kajti ni še dolgo, ko se je naš sedanji naučni minister odločno proti temu izrekel. Toda mi smo popolnoma prepričani, da se mero-dajne gosposke ti naravni pedagogični zahtevi ne bodo mogle dolgo protiviti, ker mladina postaja od dne do dne bolj spridena. Kdor pa še o potrebi tega ni prepričan, naj le sam poskusi vsaj mesec dni krotiti neubogljive paglavce v šoli.

Jasno je, dokler stariši doma pri svojih otrocih šibo potrebujejo, tudi učitelj pri veliko večem številu brez nje shajati ne more. Kar je roditeljem pri enem otroku večkrat nemogoče, to se tudi od vzgojitelja, ki mora paziti na kakih 50 ali še več otrok, zahtevati ne more! Vsaj že star slovenski pregovor pravi: „Šiba novo mašo poje.“ Kaj sv. pismo o tem govori, bi imelo biti vsem znano.

Največa napaka je že ta, ako otroci vedó, da učitelj ne sme šibe rabiti. S tem je popolnoma pokopana učiteljeva avtoriteta, kajti predzniki poredneži se potem iz drugih navadnih kazni celó norčujejo in vzgojitelju žugajo s tožbo, ako bi razsrden takega hudobneža malo zgrabil. S tem je menda dovolj dokazana potreba in korist zopetne vpeljave telesne kazni v šolo. Potrebno je pa na vsak način, da se to pogojno in omejeno dovoli, ker drugače se ta pravica lahko zlorabi, kakor se je nekdanj zlorabila. Odločno se toraj temu ustavljamo, da bi učitelj s tem lekom tako gospodaril, kakor nekdanj, ko je bil bolj za briča, nego učenika. Ako pa on sme učenca telesno kaznovati le v sporazumljenji s svojim vodjem ali domačo učiteljsko konferenco — oziroma krajnim šolskim svetom, postavljena je na ta način strasti meja. Vendar veliko muke prestali bodo še naši šolniki, predno se jim dovoli ta pravica.

Previden učitelj si bo pač znal tudi zdaj za silo pomagati. Če on spozná, da je kateri nepoboljšljivec telesne kazni vreden in potreben, pokliče naj njegove stariše k sebi, ter jim razloži, da naj svojega sinčka za ta ali oni pregrešek s šibo kaznujejo doma. Pametni roditelji se bodo gotovo po tem svetu ravnali, ter učitelju za to tudi hvaležni; vsaj sami dobro vedó, da le mlado drevesce je mogoče vpo-gniti. Tudi pri drugih prilikah podpirali bodo učitelja pri njegovem težavnem poslu. Posebno mnogo izdá, ako stariši sami še kaznujejo takega učenca doma, ki je bil v šoli kaznovan. Nasprotno pa zeló pokvari otroka, ako ga pomilujejo zaradi zaslužene prestane kazni in mu celó potuho dajejo ter se čez učenika hudujejo.

V ravnokar povedanem sicer tiči največa napaka novodobne šole, a tudi to ni bilo prav, da so se čisto odpravila iz šol letna darila. Ako se še zdaj odrašenim za njih zasluge delé križci in medalje, zakaj bi se neki pridnost mladine tako prezirala? Kako vesel je pritekel priden šolarček z lepo knjigo v roki na koncu šolskega leta domu! Mari ga niso še bolj spodbujali k večji pridnosti? Od otroka se pač ne more še pričakovati toliko razuma, da bi bil priden le iz tega namena, da postane enkrat velik gospod. Malo darilo in pohvala včasih več koristi, kakor uro dolga pridiga. Upajmo, da se tudi v tem oziru kmalo povrnejo nekdanji stari dobri časi! Tudi otrok je človek, kakor odrašen in če že tega priznanje veseli, ki ima že vso pamet ter bi imel le zaradi dolžnosti delati, koliko bolj je mladina spodbude potrebna, ktero skušen šolnik bolj čuti, kakor pa um vodi!

Govor P. Greuterja

v budgetni debati 10. marca v drž. zboru.

Visoka zbornica! Izprosil sem si danes besede iz rečnega, nekoliko pa tudi iz osebnega namena. Kakor je Vam znano, smatral sem si lansko leto za svojo dolžnost odkriti rane, ktere so na telesu naših šol sploh, posebno pa sem se mislil opravičenega osvetliti jako čudne razmere Dunajske velike šole. Saj veste kaj se je nato zgodilo. Takoj nato dali so kar trije profesorji svoja pooblastila g. poslancu Suessu, da naj pod zaščitstvom svoje imunitete tukaj prebere njihovo izjavo, češ, po svojih izrekih o njihovi delavnosti sem kar h krati na frivolen način tri napadel.

Že tedaj, gospóda moja, sem Vam povedal, da mi je tak tabak prehud (Veselost na desni.), ter sem Vam rekel, da takega očitjanja že v očigled na moje volilce ne morem prenašati. Predlagal sem toraj preiskavo, v kateri naj bi se bilo dokazalo, koliko dogodkov od mene naštetih ne bi imelo popolno resnične podlage. Tako preiskavo so mi tudi takoj obljubili ter, kakor sem čul, se je taista tudi izvršila, vendar pa do sedaj še prav nič ne vém o njenem koncu. Gospóda moja, tudi danes bi bil še molčal, če bi se ne bile zgodile reči, ktere so me silile sopeset usta odpreti. In kaj je to? Prvič je bil to tisti mož, ki je imel pogum v očigled nesramnih dogodkov na Dunajskem vseučilišči javno izreči se, da bi pod njegovim rektoratom kaj takega ne bilo brez kazni ostalo; — ta mož moral je iti! ker ni nikjer dobil človeka, na kterege bi se bil opreti zamogel. On ni šel zaradi tega — da odgovorim dr. Krausu — ker so ga morda Čehi razžalili, kajti sam je zagovarjal moža, ki se je za česko šolo v dolenjem avstrijskem c. kr. šolskem svetu potegnil. Tako se je zgodilo prvemu možu.

Oni drugi mož pa, čegar postopanje moral sem podvreči javni oceni, kar mi je velela dolžnost, kateri je kot izvoljen rektor po svojem govorjenji preveč pripomogel, da se je ono razburjenje naraščalo, in kateri je kot rektor v službi tako slabo svojo državno veljavo pokazal, pač pa je imel zadosti poguma v javnosti tukaj očitati mi frivolnost, ta mož bil je pa med tem počesčen in proslavljen, kot ne kmalo kdo. Vsak, komur niso razmere znane, mora iz tega sklepati, da sem mu toraj delal krivico, ter da se je zadostenje temu možu le na ta način z drugimi vred dalo, da so jih posebno odlikovali.

Še več bom povedal. Vse se tako vidi, kakor da bi bili sicer po celem svetu veljavni pojmi o nalogi modrega naučnega ministerstva gledé Dunajske univerze, tukaj prišli popolno ob svojo veljavo. Tudi sledeče nam to dokazuje. Dunajsko vseučilišče doletela je lansko leto največja čast, ktera veliko šolo sploh doleteti zamore, presvitli cesar ji je namreč naklonil čast svojega obiskanja ob priložnosti otvorenja one krasne palače, ki je nastala po milosti in darežljivosti presvitlega vladarja in po požrtovalnosti vseh avstrijskih narodov. In kaj se je zgodilo? Rektor je naročil dijaškim društvom, naj k njemu pridejo. Zakaj? Da bi morda iz njih ust ob objavi te vesele novice, čul še veselejše živahno odobravanje od strani dijakov. Pričakovali smo tega, kar smo morali pričakovati. Toda nič! Nič takega! Rektor je dijake k sebi poklical, da napravi z njimi pogodbo; poklical jih je k sebi, kakor da bi bili vojskovodje sovražne mu armade, da z njimi pogodbo sklene, da se bodo ob navzočnosti Nj. Veličanstva lepo in pametno zadržali. (Čujte! na desni.) Čudom čudili smo se zunaj po deželi čitajoč to! In nekega drugega dne, ob priliki vmeščenja novega rektorja v veliki dvorani „aule“, se je rektor izjavil, da so dijaki res prav na akademski način rešili svojo častno besedo, da se je slavnost mirno in dostojno vršiti zamogla. Dijaki dali so rektorju častno besedo, da bodo mirovali in so mu zato stavili svoje pogoje. Pogoji so se sprejeli, mir je bil sklenjen, konec vsega pa je bil ta, da se je rektor dijakom zahvalil, da so se tako lepo in dostojno obnašali ob slavnosti. Dijaki stavili so toraj najpoprej pogoje, potem še le rešili so dano častno besedo! Jaz ne bom rektorja obsojal, toda vém kaj naj si o njem mislim in misliti moram. To je pa ravno silno žalostno pri vsi reči, da je rektor moral tako delati, kakor je delal. On ni bil povod razmeram na tej univerzi, temveč jih je že našel in s temi moral je računati, ako ni hotel, da bila bi ali vsa slovesnost izostala, ali bi se bile reči go-dile, pri katerih bi si bila Avstrija od sramote obraz

zakrila, inostranstvo bi se bilo pa brezumno čudilo. Vprašam Vas, kake so li take razmere? Tukaj so krvaveče rakove rane, ktere mora vlada prej ko prej ozdraviti in če treba tudi izrezati.

Med tem so se vajeti veljave in potrebne discipline nekaj krepkeje nategnili. Znano nam je, da je bilo v minuli jeseni pet velikošolcev spodenih. Kaj pa potem?

Komaj so te relegacije znane postale, pri katerih so bili tudi trije židje prizadeti in že se je dvignila vsa „alliance izraelite“ (združeno židovstvo). (Čujte! čujte! na desni.) Podali so se k naučnemu ministru, kjer so prosili, naj bi jim kazni ali odpustil, ali pa že vsaj zmanjšal in stvar še dandanes ni dognana. Radoveden sem, kaj bode le storila naučna oblast-nija; nadjam se, da bode poznala svojo dolžnost!

Ta slučaj, gospóda moja, pripelje me na drugo polje, kjer ne morem, da bi se ne vstavil. Je jako kočljiva zadeva dotični predmet in tem kočljivša, ker je postal dandanes predmet tako poljuden in so dogodki vsi popolnoma resnični. Kaj je to? Kratko ga bom povedal, kakor sem navajen. Ako pojde na Dunajski univerzi v sedanji meri tako dalje, kakor do zdaj, bode prenehala univerza biti in postane druga „orientalna (vzhodna) akademija“. (Živahni ugovori na levi in sikanje.) Le pustite me, da izgovorim in potem sodite, kadar bom že dokazal. Na mislih so mi učiteljske moči na tem vseučilišči. Tü ne govorim iz svojega verskega stališča, temveč iz stališča prave pravičnosti, po kterem imajo tudi zapadni rodovi svoje pravice.

Kaka pa je razlika ondi med semiti in kristjani? Potrebno se mi zdi povedati, da bodo avstrijski narodi to zvedeli. Kakor nam statistika to kaže, bi bila razmera židov do kristjanov štiri in pol. Če pa po tej razmeri računimo, nahajam, da je na obeh praktičnih fakultetih „zdravilstva“ in „pravoslovja“ 159 profesorjev in docentov. 4½ proti 159? Kakošno bi moralo biti pravo število profesorjev gledé števila prebivalcev? (Na levi kličejo: to je smešno!)

Če bi šlo toraj po pravici, bi na Dunajski univerzi ne smelo več židovskih profesorjev biti, kakor 7, k večem 8. (Na levi kličejo: k večem 8½, živahna radost.)

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. marca.

Notranje dežele.

Kdor se potaplja, oklepa se tudi slamnate bilke. Tako delajo *levičarji*. Sami so že sprevideli, da so propadli, da jim ni pomoči, ne zdravila kar zapazijo zvezdin utrinek — govor ministra Conrada in h krati so jeli po njem strastno segati, češ, to je znamenje, da med sedanjo vlado ni sloge, da se bo vsled tega zlomil tudi železni obroč in levicarji bodo zopet gospodje! Kdor pa to zadevo mirno premisli, bo sprevidel, da iz vsega tega ne bo drugega, kakor da bo k večem minister Conrad šel, kamor se jih je že napotilo mnogo pred njim.

Kamínskega zadeva v državnem zboru je rešena. Dotični odbor imel je minuli teden svoje poslednje seje, ki so bile deloma silno razburjene. Večina le z jednim glasom priznala je poslanca Kozlovskega in Vodzicekega za nedolžna pri celi zadevi ter se jima ne more nič očitati. Manjšina pa s takim izidom ni bila zadovoljna in je napovedala poseben „votum“ manjšine, v katerem se za Kozlovskega in Vodzicekega zahteva zaslužena graja za nečastno in sebično postopanje v zadevi gališke transverzalne železnice.

Rusinski dijaki Lvovsko univerzo obiskajoči, so se pritožili, da se silijo k predavanjem v poljščini. Naučno ministerstvo je odločilo gledé grško-katoliških slušateljev na bogoslovni fakulteti, da se nikakor ne morejo siliti k poslušanji v poljščini predavane pedagogike. Vsled tega se bode predavanje ondi že v bodočem semestru ločilo v poljski oddelek za rimsko-katoliške in v rusinski oddelek za grško-katoliške bogoslovce.

Ogerska deželna razstava odprla se bode 2. maja in si Ogri iz vseh moči prizadevajo, da jo bodo, kolikor se bo le dalo, dovršeno napravili. Povabljeni so vsi cesarski in kraljevi nadvojvodi s presvitlim cesarjem vred, ter so tudi po večini obljubili, da pridejo. Največo pozornost obračal bo pa izvestno orijentalški pavilon na-se, kjer bodo z najboljšimi pridelki in najkrasnejimi izdelki zastopane vse iztočne pokrajine po Balkanu in še dalje na jugo-iztoku ob dolenji Donavi ležeče. Grof Zichy (Ziči) pojde meseca aprila na Srbsko v Beligrad in Niš vabit, naj se vdeležé s svojimi izdelki tudi oni kraji razstave. Največ hrupa bodo pa delale velikanske

orglje, ktere bo postavil Aleksander Orezy. Z njimi in z vojaško godbo se bode spremljevala cesarska pesem, s katero se bode razstava otvorila.

Vnanje države.

Na *nemškem cesarskem dvoru* slavili so rojstni dan ruskega cesarja jako slovesno. Vsi nemški princji s cesarjem vred nosili so ruske oprave vsak od svojega polka. Razun teh, povabljeni so bili tudi vsi generali in državni kanceler knez Bismark. Ruskega poslanca na Nemškem dvoru kneza Orlovega, zastopal je poslaniški svetnik grof Muraviev, ki se je dvorne veselike vdeležil z vsem svojim obhajem. Na carovo zdravje napil je cesar Viljem kratko pa jako jedrnato zdravico in je bila radost na obeh straneh neomejena, da celó vzvišena, ker med obema državama in posebno pa še med obema dvoroma vlada največja prijaznost.

Kar si je *Bismark* v svoji neobzirnosti Lahom dovolil gledé izganjanja časnikarjev iz Berolina in družih nemških držav, tega si ne upa véiniti nasproti Angležem, kakor tudi mu to njegovi časniki priporočajo. John Bulla se Bismark boji, ker mu je ravno znana njegova samostalnost. Naj bi se le angleški dopisniki iz Berolina iztirali, ima Bismark morebiti v kratkem angleško brodovje v severnem morji. Kaj tacega bi si pa železni kanceler vsaj sedaj še ne nakopal rad na glavo. Naj si toraj nemški prusofilni listi še toliko prizadevajo na Bismarka vplivati, stari Oton ostal bo gluh in slep, ker, kakor bi tudi rad izgnal vse angleške poročevalce iz Berolina in iz Nemškega, si pa vendar kaj takega ne upa.

Kljub temu, da so časnikarji v Londonu že zopet po svojih listih na Ruse streljati jeli, med *Rusi* in *Angleži* ne bo vojske! in to za to ne, ker Rusija še nikakor ni za tisto pripravljena in tudi ne bode še tako hitro. Le pomislimo, kaj bi ona v najugodnejšem času dovršiti zamogla in po tem sodimo. 77 dni potrebuje edino le za to, da bi spravila 23.000 mož iz Turkestanu pred Herat, kamor bi 40 do 50 dni pozneje ravno toliko mož za rezervo prišlo. 70 do 100 dni potrebovala bi za enako število vojakov, ktere bi morala pod Kabulsko zidovje postaviti, 7000 mož morala bi pa poslati proti Chitralu, 4000 pa na mejo. To bi pa Rusiji dalo več dela, kakor bi si pa za sedaj koristi pridobila, kajti Angleži so v Indiji z vojniki dobro preskrbljeni in gotovo ne bi rok križem držali, ako bi se Rusi hoteli Afganistana polastiti. Zavezali so se namreč v prejšnjih letih, ko so še sami okoli Afganistana stikali, da bodo Afgance pred vsakimi tujimi napadi branili, kakor svoje brate. Rusi to dobro vedó in ker ravno svoje slabosti gledé trdne armade dobro poznajo, se ne bodo nikakor prehiteli s kakim neprevdarnim napadom na Herat ali Kabul, temveč bodo rajši počakali ugodnejega vremena, na katero se bodo med tem pripravljali. Kakor reči sedaj stojé, jim prav nič ne kaže ne tako in ne tako, pač pak mirno čakati.

Mahdiju je po Gordonovi smrti greben nezrečeno zrastle in se s svojim generalom Osmanom Digma že na to pripravljala, da bode poskušal svet iz tečajev dvigniti — če bi namreč tako slabo stal, kakor on misli. Ne bo le zadosti Angleže zatreti, da se celó poznalo ne bo nič več, kje da so s svojimi volnenimi vrečami stali, temveč celó v Evropo hoče prodreti in sicer do Rima in Carigrada. Tako Mahdi piše nekemu Egipčanu: „Ako Te bodo Angleži s saboj vzeli, le dobro pomisli, da bo konečna zmaga naša in če boš še zadosti dolgo živel, videl boš, kako se bodo Mahdijeve čete razlile po Evropi do Rima in Carigrada, Tebi pa ne bo drugega ostalo, kakor pekel in pogubljenje Te bode čakalo.“ Ravno tako pisal je Mahdi angleškemu generalu v Suakim, kteremu vse dosedanje svoje vspehe naštevaje naznanja, da se bo Kazala kmalo zgrudila ter njemu v pest padla. S Kazalo završila se bode Mahdijeva slava v Sudanu. Ob tej priložnosti Mahdi Angleža svari, naj ne hodi s svojimi vojniki izza Suakimskega ozidja, če mu je življenje drago, kajti Osman Digma bi ga takoj zgrabil in z vsemi vojniki vred brez usmiljenja v morje tiral. Usmiljenje našli bodo le oni, ki bodo sprejeli Mohamedovo vero. Osman Digma je pismeno zažugal Mamutu Aliju, načelniku Suakimskemu, da, če se ne povrne takoj k Mahdiju, ga bodo pri prvi priložnosti umorili. Za Angleže je ni več rešitve, kajti 7000 dervišev gre Mahdiju na pomoč; Suakim bodo pa tako razdajali, da se niti poznalo ne bo kje je stal.“ Tako žlobudrata Mahdi od jedne, Osman od druge strani in ljudi sleparita. Kar je olikanih in bolj razumnih mohamedancev, so vsi do dobrega prepričani, da je Mahdi največji slepar, nevedni narod pa trdno veruje, da je Mahdi mož božji. Dokazale so se tudi zveze Mahdijeve z Arabijo in Tripolisem. Izobraženi del mohamedancev pri vsem svojem sovraštvu do Angležev še vedno raje te v Egiptu gleda, kakor bi imel pa z Mahdijem opraviti. Posebno pa je jelo v novejšem času vsled Mahdijevih proklamacij po Arabiji vreti, kjer Mahdi misli turško oblast prepoditi in arabsko kraljestvo ustanoviti. Turškim guvernerjem se hlače ondi silno tresejo in so že večkrat v Carigrad po vojaško pomoč pisali.

Domače novice.

(G. Josip Lesar) bode v sredo 18. t. m. na Dunaju promoviran za doktorja sv. pisma.

(Na korist narodne šole) pričnó se predavanja na sv. Jožefa dan ob 11. uri dopoldne v čitalnični dvorani, ter se bodo nadaljevala na 22. in 25. t. m. Posamezne vstopnice veljajo po 50 kr., za vse tri predavanja skupaj kupljene pa le 1 gold.

(Javna poskušinja) učencev „Glasbene Matice“ bila je včeraj popoldne v dvorani Ljubljanske čitalnice. Če tudi so imeli le povabljeni vstop, je bila dvorana vendar-le polna odličnega občinstva. Jako pohvalno se nam je izraziti o dobro utrjeni ročnosti glasbenih gojencev bodisi v petji, na godalih, ali pa na klavirji. Vsa čast pa tudi trudoljubni požrtovalnosti, s katero se dotični gg. učitelji pri tem težavnem poduku pečajo, ki odločno nadarjenih poslušalcev zahteva. Slavna hranilnica kranjske dežele bi se bila včeraj jako lahko prepričala, da je „Glasbena Matica“ vendar-le več vredna nego bore petdeset gold.

(Vabilo na XX. redni veliki zbor „Matice Slovenske“) v sredo 8. aprila 1885. l. ob 4. uri popoldne v dvorani Čitalnice Ljubljanske. Red zborovanja: 1. Predsednikov govor. — 2. Letno poročilo o odborovem delovanju od 1. decembra 1883. do konca marca 1885. leta. — 3. Računa o društvenem novčnem gospodarstvu od 1. januarja do 31. decembra 1883. in od 1. januarja do 31. decembra 1884. leta. — 4. Volitev treh družabnikov, kterim je v zmislu § 9. a. „Matičnih“ pravil presojati in potrjevati odborove letne račune o novčnem gospodarstvu. — 5. Bilanca društvenega premoženja in nasvêti zaradi amortizacije glavnici dolžne svote. — 6. Društvena proračuna za l. 1885 in 1886. (Računa in proračuna sta gospodom družabnikom v društveni pisarni izložena in jim bosta pri velikem zboru tiskana na razpolaganje). — 7. Dopolnilna volitev odbornikov. Ker je njihova štiriletna dôba potekla, imajo po § 12 društvenih pravil letos izstopiti iz odbora 1880. l. voljeni gospodje: Matej Cigale, Andrej Einspieler, Peter Grasselli, Josip Marn, Andrej Praprotnik, dr. Ivan Šust in Matej Vodušek. Razen tega je treba voliti mestu 1883. l. gosp. dr. Ivana Svetine, ki se je odborništvu takoj po izvolitvi odpovedal, ne da bi se bilo popolnilo njegovo mesto, jeden odbornik na tri, in mestu 1882. l. izvoljenega gosp. Franca Levca, ki se je lani med letom odpovedal odborništvu, jeden odbornik na dve leti. Voliti je tedaj vsega skupaj 9 odbornikov. — V odboru pa še ostanejo, in sicer od tukajšnjih odbornikov gospodje: dr. Jarc Anton, Klun Karol, Kržič Anton, Pleteršnik Maks, dr. Poklukar Josip, Robič Luka, Senekovič Andrej, Stegnar Feliks, Šuman Josip, Tomšič Ivan, Vavru Ivan, Vilhar Ivan, Wiesthaler Franc, Zupančič Anton, Zupančič Vilibald in dr. Zupanec Jernej; od vnanjih odbornikov gospodje: Erjavec Franc, Gregorčič Simon, Hubad Franc, dr. Jeglič Anton, Kersnik Janko, Kosar Franc, Majcinger Ivan, Marušič Andrej, Raič Božidar, dr. Sterbene Jurij, Svetec Luka, Šavnik Karol, Šuklje Fran, dr. vitez Tonkli Josip in Žolgar Mihael. — Vsaj 16 „Matičnih“ odbornikov mora po § 12 društvenih pravil navadno prebivati v Ljubljani. Izstopivši smejo biti zopet voljeni. — Pri volitvi odbornikov in istotako pri volitvi treh računskih presojevalcev (4. točka) vstevajo se tudi volilni listki taci družtenikov, ki sicer niso mogli sami priti k zboru, ki so pa vendar volilne listke z lastnoročnim podpisom odboru poslali, tako, da ni suma zaradi kake prevare.

Odbor „Matice Slovenske“

v Ljubljani, 13. marca 1884.

Ivan Vilhar,
odbornik in blagajnik.

Peter Grasselli,
prvovednik.

(Prekrasni včerajnji dan) izvalil je celo Ljubljano na plano. Na vse štiri strani vile so se goste procesije šetalcev, ki so si šli ogrevat premrte ude na spomladansko solnce. Največ jih je šlo pa k Božjemu grobu, kjer se je vse gnetlo.

(Dr. Plenerja) zmiva današnja „Laib. Ztg.“ prav pošteno. Zdelo se mu je namreč potrebno dr. Poklukarjev govor o Ljubljanskih mestnih šolah, kterega bomo prihodnjič za Greuterjevim objavili, tako popravljati, da v Ljubljani ni nikjer nemških šol, temveč so vse tiste, ki jih dr. Poklukar utrakvistično imenuje čisto slovenske. Kakor je bila resnobna zavrnitev tako nesramne in lažnjive trditve Plenerjeve od vladnega časnika potrebna, je

to vendar le jako nehvaležno delo, kakor bi kdo zamorca zmival. Prepričal slovanožreca Plenerja tako nobeden ne bo, ker je resnici mož pri Slovanih sploh nepristopen.

(O brezsrčnosti) davkarskih gosposk po Kranjskem, s katero se iztirjavajo davki in druge pristojbine govoril je poslanec Pfeifer v državnem zboru. Koliko se je o tej žalostni točki našega življenja že pisalo, koliko se je sklenilo že resolucij, a niti jedna še ni imela zaželenega vspeha, da bi bila trpečemu kmetu pomagala, da bi ga ne bili pregnali izpod domače strehe, ktera je prišla navadno kakemu oderuhu za ničevne, male male krajcarje v roke. Tukaj boli, gospodje, tukaj! tukaj naj bi se večkrat oglasil ta ali oni gospod poslanec, da se nam počasi pripravi zdravilo, kterega potrebujemo. Če se grajščaki za tisoče in tisoče dolžnih davkov čakajo in jih ne gonijo po svetu, da bi jim grajščine po 100.000 in več vredne prodajali po 1000 ali 10.000 goldinarjev, bi se tudi revnim zemljakom ne smela svojih 5000 vredna domačija za 100 ali za 500 goldinarjev prodati in tako krvosom do dobička, kmetu pa do beraške palice pomagati. Žalibog, da se je to do sedaj že le prevečkrat zgodilo.

(V kranjski hranilnici) razpisane so sledeče na novo ustanovljene službe: služba adjunkta s 1300 goldinarji letne plače; služba oficijala z 1000 goldinarji in dve oziroma štiri službe kancelistov z letno plačo 800 goldinarjev. V zvezi z vsako omenjenih služeb so določene petletnice in pa vpokojnina. Prosilci vlagajo naj svoje prošnje do 15. aprila na ravnateljstvo kranjske hranilnice. Zahteva se: če ne več vsaj dobro dovršena spodnja gimnazija ali spodnja realka ali pa kaka trgovinska šola, potem pa večletna praksa v blagajničnem, računskem in pisarnem službovanju ter knjigovodstvo, dalje popolno znanje slovenščine in nemščine v pismu in govoru. Varščine zahteva se toliko, kolikor nese služba.

(Krško „Bratno društvo“) priredi v svojih prostorih v dan 19. marca t. l. pevsko veselico s sledečim vspevom: 1. A. Nedvêd, „Pozdrav“, moški zbor in bariton-solo. 2. Samospev s spremljevanjem na glasoviru. 3. A. Hajdrih: „Sirota“, moški zbor in alt-solo. 4. J. Leybach: „Nocturne“, gosli in glasovir. 5. V. Lisinski: „Tam gdje stoji“, četverspev. 6. D. Jenko: „Kam“, samospev z glasoviro. 7. A. Vogl: „Cigani“, moški zbor. K obilni vdeležitvi vabi odbor.

(Podporno društvo za vzbolele duhovnike.) Njegov odbor razpošilja poročilo o devetem društvenem letu 1884. Vrhovni protektor je cesarjevič Rudolf, duhovni pokrovitelj pa milostljivi gospod knez in nadškof Gorški. Pristopilo je 7 ustanovnikov, 82 dosmrtnih udov, 403 letniki in 162 dobrotnikov. Skupno število društvenikov je: 185 ustanovnikov, 686 dosmrtnikov, 1034 letnikov. Kakor je „Slovenec“ že o svojem času sporočal, je društvo sezidalo v Gorici krasno „zdravilnico“; to je duhovni protektor društveni račil blagosloviti dné 13. oktobra 1884. Letošnjo zimo je v društveni hiši prezimovalo 17 duhovnikov, med njimi eden iz škofije Celovec. Od leta 1877 do letos je 184 duhovnikov vživalo društvene dobrote. V Meranu je društvo najelo za 1600 gl. neko vilo; toda za ta kraj oglašilo se je samo troje društvenikov, od teh je eden dobil zasebno službo v mestu, drugi si je po nasvêtu zdravnikovem moral poiskati še više ležeče zdravilišče, a tretji se je vsled tega prostovoljno preselil v Gorico. Dohodkov je izkazano 53.327 gl. (med temi 23.671 gl. za prodane papirje), stroškov pa 50.197 gl. (med temi okoli 40.000 gl. za hišo-zdravilnico); ostalo je 3.130 gl. v gotovini in še 57.800 gl. v vrednostnih papirjih. Odbor izreka „Bog-plačaj“ vsem dobrotljivim podpornikom ter med ostalim naznanja, da bode vsled pravil meseca oktobra volitev novega načelnštva.

(Francoski jezuitje) kupili so v Gorici posestvo, na katerem bodo pozidali penzjonat za izgojo inostrancev osobito Francozov in Lahov. Na Laškem jim niso dovolili naseliti se.

(Pritožba ničevnosti) v pravdi „Fitz in Makuc“ z Gorškimi Slovenci se ji pri najvišjem sodnem in kasacijskem dvoru na Dunaji na predlog najvišjega državnega pravdnika zavrgla na 13. t. m.

(Slepar) prikazal se je bil te dni v okolici gorški, ki je ljudi peharil za miloščino za sv. maše. Pravil je, da je prišel iz Rima, da spremlja nekega redovnika, ki je zarad opravil ostal v mestu, da sta poslana od papeža nabirat miloščino za sv. maše, da rimske maše so večje veljave ko druge, da posebno

hitro in zdatno pomagajo vernim dušam v vicah, da tudi g. vikar v dotičnem kraju mu je dal 3 gl. v rečeni namen itd. Ljudje so mu verovali in namesto da bi bili šli za časa prašat duhovna o tej reči, donášali so sleparju denar, ki ga je odnesel veselega srca. Slepar je kazal tudi nek križ, o katerem je pripovedoval, da ima čudno moč, da mu je vaški g. vikar ponujal že 8 gl., a da ga ne dá izpod 16 gl. Se vé, da vse te njegove trditve so bile le izmišljene. Rojaki, varujte se sleparjev. („Soča“)

(Velik upor) ljudstva proti deželski in duhovski gosposki provzročili so neki šuntarji v Kastvi. Raznesli so med ljudstvom govorico, da župan in duhovni so prodali okraj za 500.000 gl. nekdanji hrvaški granici, da vsled tega bo moralo ljudstvo višje davke plačevati in več vojakov dajati. Vsled tega veliki neredi. Dr. Vitezic je stavil o tem interpelacijo v državnem zboru, kakor je „Slovenec“ o tem že poročal.

(Iz poštne hranilnice.) Pred seboj imamo najnovejšo okrožnico omenjenega zavoda. V uradnem delu je naznanilo, da je presvitli cesar ravnatelj državne hranilnice odlikoval, gosp. dr. Coch namreč postal je načelnik sekcijski, „sectionschef“ z vsemi dotičnimi dohodki. Dalje se objavlja, da bodo „poštno-hranilnične karte“ s znamkami leta 1867 izdanimi veljavne še do konca junija 1885. Potem sledi poročilo o prometu v mesecu februarju. Vlog bilo je 166.301 z zneskom 14.392.169 gld. 22 kr., izplačil pa 51.659 za 12.467.314 gld. 35 kr. Na VII. skupino (Tirol-Vorarlberg-Primorje-Dalmacija) pride 8.971 vlog in 1.041.162 gld., izplačil 2.540 za 654.760 gld., na VIII. skupino (Štajarska-Kranjska-Koroška) pa 10.863 vlog za 980.413 gld., a izplačil 2.347 za 307.518 gld. Od 12. januarja 1883 do konca letošnjega februarja bilo je vseh vlog 3.656.920 s 93.221.022 gld., izplačil pa 678.023 za 74.471.341 gld. Minolega meseca izdali so 13.179 novih knjižic, število vložnikov je proti onemu meseca januarja narastlo za 7.900. Vseh vložnih knjižic so izdali 586.240, teh je sedaj v prometu še 450.044; nemško-slovenskih so izdali 10.954, izplačali 2.557, tako, da jih med ljudmi preostane 8.397. Število imeteljev „rentnih knjižic“ je 6.795 za znesek 3.018.208 gld.

V neuradnem delu okrožnice najdeš izvestje o borzi. Državni papirji so tudi v pretečenem mesecu „poskočili“ za 0.3 do 0.5%. Papirna neobdačena renta gibala se je med 99.65 in 90.00, obdačena pa med 83.90 in 83.55, srebrna med 84.30 in 84.05. — Samo zlata renta je svoj kurz znatneje vzpremenila; njeni „vremenomer“ je 31. januarja kazal 106.65, zadnjega februarja pa 108.60. Pri kateri številki so ti papirji danes, to pove „Slovenec“ na dotičnem mestu, poglej tam! Iz statističnega pregleda posnamimo sledeče: Izmed že omenjenih 6795 imeteljev rentnih knjižic jih je 943 staro 1—10 let, 736 po 10—20 let, 1502 po 20—30 let, 1731 po 30—40 let, 919 po 40—50 let, 505 po 50—60 let, 253 po 60—70 let, 64 po 70—80 let, samo 5 med 80—90 let, čez 90 let starega varčevalca ni več. Po stanu je 190 samostalnih trgovcev in 204 pomočnikov, 44 fabrikantov s 188 delavci, obrtnikov 535 možkega in 61 ženskega spola, 240 kmetovalcev s 86 delavci, 1222 uradnikov in vojakov, 878 duhovnikov, doktorjev, učiteljev, umetnikov, 769 dijakov in drugih učencev, 1008 zasebnikov, 582 javnih in privatnih službenikov, 137 jurističnih oseb, 651 otrok. Pisati zna 6005 rentnikov, 653 pa ne. Gospodom duhovnikom, učiteljem, v obče vsem vzrejevalcem priporočamo, da prebirajo sestavke, ki se nahajajo v okrožnici na strani 26—32. Kdor je sam ne dobiva na svoje ime, si pa lahko izposodi na vsaki pošti. V teh sestavkih se namreč govori o varčevanju vsplah in o „šolskih hranilnicah“ posebej. Naučno ministerstvo je šolskim oblastim že o svojem času zaukazalo, naj mladeži priporočajo rabo poštne hranilnice. Po nekterih šolah so učitelji prostovoljno prevzeli tudi skrb, da vzprejemajo denar in varujejo knjižice varčnih učencev. Do zdaj še pa ni določeno, da li bodo učiteljem to naložili kakor dolžnost. V tem obziru se je nasproti postavil „Wiener Volksschullehrer-Verein“, kateri v neki resoluciji trdi, da bi se šolarji laglje vadili — krasti, zavidati, hliniti se in kako se vse te nenravne prikazni imenujejo! Časopis „Post und Telegraph“ pa odgovarja, da vsakdanja skušnja spodbija navedene trditve. Po vseh državah namreč, kjer so „šolske hranilnice“, se stariši veselijo te naredbe, otroci se vadijo zatajevati samega sebe, krotiti male poželjivosti, a n. pr.

med milijoni, ktere so že francoski otroci privarčevali, bi se menda le malo nakradenega denarja našlo.

Pristavek. Ravno, ko je poročevalec teh vrstic odložil pero, dospele so „obrestne nakaznice“ za leto 1884. Kdor jo je dobil naj vzame to „nakaznico“ in „vložno knjižico“, pa naj gre ali pošlje na pošto, kjer bode obresti uradnik zapisal v imovino. Obresti navadno pokazijo „okroglo število“ s 50 delivno, kakor se praviloma zahteva za vloge. To se sme poravnati. Znamo n. pr. za kraj, kjer mora vsak ministrant imeti „vložno knjižico“; ako je obresti dobil 5 kr., da bode število zopet „okroglo“ sme sledečkrat vložiti 45 kr. Pisalec teh vrstic ima pred seboj tri „nakaznice“, eno s 4 kr., eno s 13 kr. in eno s 99 kr.; da se to vrvna, smeš za ta slučaj posebi vložiti 46 kr. ali 96 kr. za prvo, za drugo 37 kr. ali 87 kr. tudi zraven goldinarjev, za tretjo (1 kr., ali) n. pr. 6 gld. 1 kr. Nakaznica je veljavna dva meseca po izdatnem dnevu, pozneje bi se knjižica morala poslati na Dunaj, da se vpišejo obresti.

Razne reči.

— Kako daleč je že dospela obrtnija, vidi se iz tega, da je postavil v Belgiji neki izdelovatelj klobukov hišo iz klobučine. Potreboval je za to 23 tisoč starih klobukov. Ta originalna hiša tehtala komaj 73 centov in ima prostora za celo družino.

— Koliko je židov na svetu? Profesor Brunijalti v Rimu je izračunal, da je na vsem svetu 6 milijonov 568 tisoč Abrahamovih otrok. Toliko jih je komaj bilo takrat, ko je židovska država najbolj cvetela! Zdaj pa jih je 5 milijonov in pol v Evropi, 240 tisoč v Aziji, pol milijona v Afriki, 308 tisoč v Ameriki in 20 tisoč v Avstraliji. V Evropi jih je primeroma največ v Rumuniji, kjer je med 100 prebivalci 7 židov, na Ruskem so med 100 prebivalci 4 židje, na Pruskem 2, na Portugalskem pa še vselej enega ni. Srečna dežela, kateri ni treba živiti tako hudih pijavk!

Telegrami.

Atene, 15. marca. Topovi so pokali, kedar se je cesarsko-avstrijska jahta „Miramar“ pripeljala v Pirejsko luko. Kralj, kraljevič in dva ministra podali so se takoj na jahto došla visoka gosta pozdravljati. Na pristanišči stal je batalijon vojakov v narodni noši v špalirji. Župan je govoril, narod jima je pa pripravil jako ljubeznjiv sprejem. Ko se je kraljevi vlak iz Pireja peljal proti Atenam, gromeli so zopet topovi. V Atenah sprejela je kraljica Rudolfa in Štefanijo. Vojaška godba svirala je avstrijsko cesarsko pesen. Vsi častniki zbrali so se na kolodvoru. Ljudstvo ju je kar na glas pozdravljalo. Jutri predstavile se bodo deputacije avstrijskih kolonij in pa diplomatje. Francoska vojna ladija „Venus“ priplula je iz Smirne s kontreadmiralom Comtejem v Pirej avstrijskega cesarjeviča pozdravljati.

Aleksandrija, 15. marca. Zobeir-pašo so prijeli zarad sumljivosti, da je z Mahdijem v zvezi.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

13. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 25 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 60 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 25 „
Papirna renta, davka prosta	98 „ 90 „
Akcije avstr.-ogerske banke	864 „ — „
Kreditne akcije	301 „ 40 „
London	124 „ 40 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 80 „
Francoski napoleond.	9 „ 80 „
Nemške marke	60 „ 55 „

Od 12. marca.

Ogerska zlata renta 6%	— gl. — kr.
„ „ 4%	99 „ 10 „
„ papirna renta 5%	93 „ 95 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 105 „ — „
Länderbanke	104 „ 30 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	566 „ — „
„ državne železnice	307 „ — „
„ Tramway-društva volj. 170 gl.	217 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 129 „ — „
4% „ „ „ 1860	500 „ 139 „ — „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 171 „ 75 „
„ „ „ 1864	50 „ 171 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 178 „ 25 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ 50 „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ 50 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	113 „ 50 „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 75 „
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Tuji.

14. marca.

Pri **Maliči**: Franc Kraus, posestnik, z Dunaja. — N. Stein, trgovec, z Dunaja. — Gruntar, e. k. notar, iz Logatec. — Mully, zasebnik, z Vrhnike.

Pri **Slonu**: Riedel, Gross, Bettelheim, Schepitz, trgovci, z Dunaja. — B. Waldes, trg. pot., iz Linea. — Aleks. Dr. Thrumič, e. k. voj. zdravnik, iz Trsta. — Josip Splitiski, uradnik, iz Rovinja. — Janez Šusteršič, jurist, iz Rakeka.

Pri **Južnem kolodvoru**: Eleonora Hermann, zasebnica, z Dunaja.

Pri **Avstrijskem caru**: Milar Popp, trgovec, z Dunaja. — Franc Bajt, posestnik, iz Vipave.

Razglas.

V zvoniku cerkve sv. Jurija v Ilirski Bistrici mislimo nemudoma

NOVO URO

preskerbeti. Za tako delo sposobni mojstri naj se oglasijo pri županstvu Bistriškem, ter naj naznanijo pogoje in ceno, za katero bi hotli uro narediti.

Županstvo v Ilirski Bistrici,

28. februarja 1885.

(1)

A. Ličan.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani

se dobiva knjiga:

„Ne v Ameriko!“

Spisal Jak. Aléšovec.

Cena 1 gl., po pošti 5 kr. več.

Ravnokar je izšla in se dobiva v **Katoliški Bukvarni** knjiga:

Mladega Gašparja
življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil

J. S. Gombarov.

(Ponatis iz Slovenca.)

V osmerki 128 str. — Cena 30 kr.

Zahvalna pisma.

Gospodu

Gabrijelu Piccoli,
lekarju
v Ljubljani.

Podpisani potrdim s tim, kakor se resnici spodobi, da že 10 let prejemam homeopatične zdravila od lekarne g. Gabriela Piccoli-ja v Ljubljani za domačo potrebo in so se taista vedno posebno dobro obnesla, toraj homeopatično lekarno g. Piccoli-ja lahko vsakemu z najboljšo vestjo priporočam.

Podlipo, meseca maja 1884.

Franc Arko, župnik.

Prosim Vas, izvolite mi zopet poslati izvrstne Vaše „želodečne esence“, katere je že mnogim pomagala, 24 steklenic.

Ljubno, 15. maja 1884.

Matej Strnad, župnik.

Prosim da mi s poštnim povzetjem pošljete 24 steklenic Vaše zares izborne „želodečne esence“

Na Ponikvah, 21. maja 1884.

Anton Batagelj,

vikar, pošta St. Lucija pri Tolminu

Osemnajst let bolehal sem na želodec in už sem mislila, da ne bom nikdar več zdrava. Kakor pa sem dobila Vašo „želodečno esenco“ mi je že po nekterih steklenicah odleglo. Sedaj sem pa zdrava in dobro rejena.

Roveredo, Tirolsko, 10. februarja 1884.

Marija Schwarz.

Prosim, da mi zopet pošljete 12 steklenic Vaše „želodečne esence“, katera me je popolnoma ozdravila od bolečin v želodec. Moja sestra je v svojem 66. letu ozdravila, ko je šest steklenic porabila, če tudi je popred mnogo let bolehal.

Liezen, 5. marca 1884.

Franc Stanko,

prometni čuvaj št. 83 na gorenjem Štajarju.

Piccolijeva želodečna esenca,

od Piccoli-jeve lekarne v Ljubljani, ozdravlja, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval, bolezni v želodec in trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico, migrene itd. in je najboljši pripomoček za gliste pri otrocih.

1 steklenica 10 kr. Izdelovalec je pošilja tudi v zabojih po 12 steklenic skupaj za 1 gl. 36 kr. Kdor je vzame več, dobi primeren odpust.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila so zmiraj svežna za dobiti v lekarni Piccoli-ja pri Angelju v Ljubljani, dunajska cesta. Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti povzetju zneska.